

ОКРЕМІ АСПЕКТИ АДМІНІСТРАТИВНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ ЗА ПОРУШЕННЯ ВИМОГ ФІНАНСОВОГО КОНТРОЛЮ

Спасенко В. О.

*кандидат юридичних наук, доцент,
доцент кафедри адміністративного права
Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого
м. Харків, Україна*

Запобігання та протидія корупції є важливою та необхідною умовою існування демократичної соціальної та правової держави. З прийняттям у 2014 році Закону України «Про запобігання корупції» було запроваджено нову систему декларування для осіб, уповноважених на виконання функцій держави або місцевого самоврядування.

Згідно з чинним законодавством одним із порушень вимог фінансового контролю є несвоєчасне подання без поважних причин декларації особи, уповноваженої на виконання функцій держави або місцевого самоврядування. Відповідальність за такі дії встановлена частиною 1 статті 172⁶ Кодексу України про адміністративні правопорушення, яка передбачає накладення штрафу від п'ятдесяти до ста неоподатковуваних мінімумів доходів громадян [1].

Об'єктом окресленого правопорушення виступають суспільні відносини у сфері дотримання вимог фінансового контролю, а саме щодо подання декларацій. При цьому, фінансовий контроль варто розглядати як специфічну форму моніторингу у сфері обігу грошових коштів, інших матеріальних і нематеріальних благ (об'єктів фінансового контролю), здійснюваний по відношенню до встановлених Законом «Про запобігання корупції» категорій осіб, членів їх сімей, інших визначених категорій громадян з метою запобігання корупції. З об'єктивної сторони протиправне діяння виражається у формі дії, а саме несвоєчасному поданні без поважних причин декларації. Кваліфікуюче значення для таких проступків має час його вчинення [2, с. 30–31].

Суб'єктом правопорушення, передбаченого ч. 1 ст. 172⁶ Кодексу України про адміністративні правопорушення, є фізична осудна особа, яка наділена спеціальними ознаками, а саме особа, яка відповідно до ч. 1 та ч. 2 ст. 45 Закону України «Про запобігання корупції» зобов'язана подавати декларацію особи, уповноваженої на виконання функцій держави або місцевого самоврядування [3].

Варто звернути увагу, що ч. 1 ст. 172⁶ Кодексу України про адміністративні правопорушення передбачає настання відповідальності лише за несвоєчасне подання декларації без поважних на це причин. Тобто, якщо особа виконала всі необхідні дії, проте не з власної вини

декларація не була подана, підстав для притягнення її до адміністративної відповідальності немає.

З огляду на відсутність законодавчої дефініції поняття «поважні причини», слід звернутися до інформаційного листа Вищого Спеціалізованого Суду України з розгляду цивільних і кримінальних справ, в якому зазначено, що під поважними причинами слід розуміти: неможливість особи подати вчасно декларацію у зв'язку з хворобою, перебуванням особи на лікуванні, внаслідок стихійного лиха (повені, пожежі, землетрусу), технічних збоїв офіційного веб-сайту Національного агентства з питань запобігання корупції, витребуванням відомостей, необхідних для внесення в декларацію, перебуванням (триманням) під вартою тощо [4].

Водночас, як свідчить судова практика, не визнаються поважними причинами несвочасного подання декларацій такі обставини, як необізнаність із вимогами законодавства, перебування у черговій відпустці, декретній відпустці по догляду за дитиною, перебування у від'їзді, великий обсяг виробничих робіт на підприємстві, відсутність комп'ютера та грошей для його придбання [5].

У свою чергу Національне агентство з питань запобігання корупції до поважних причин відносить також введення воєнного стану або стану війни. Так, у своєму роз'ясненні Національне агентство з питань запобігання корупції наголосило, що фізичні особи подають документи, подання яких вимагається відповідно до норм чинного законодавства в документальній та/або електронній формі, протягом трьох місяців після припинення чи скасування воєнного стану або стану війни за весь період обов'язку подати документи (Закон України від 03.03.2022 р. № 2115-IX). При цьому, початок перебігу строку починається з наступного дня після відповідної календарної дати або настання події, з якою пов'язано його початок (ст. 253 Цивільного кодексу України). Строк, що визначений місяцями, спливає у відповідне число останнього місяця строку (ч. 3 ст. 254 Цивільного кодексу України). Суб'єктивна сторона порушення вимог фінансового контролю може характеризуватися як умисною, так і необережною формою вини, за винятком такої форми [6].

Таким чином, з огляду на викладене та враховуючи реформаційні процеси в Україні можна дійти висновку, що питання правозастосування у сфері протидії корупції, зокрема щодо фінансового контролю, залишаються актуальними.

Література:

1. Кодекс України про адміністративні правопорушення: Закон України від 07.12.1984 р. № 8073-Х. *Відомості Верховної Ради УРСР*. 1984. № 51. Ст. 1122.

2. Адміністративні правопорушення, пов'язані з корупцією: наук.-практ. комент. / С. С. Чернявський, Р. А. Сербин, І. Д. Пастух та ін. Київ : Нац. акад. внутр. справ, 2020. 90 с.

3. Про запобігання корупції: Закон України від 14.10.2014 р. № 1700-VII. *Голос України*. 2014. № 206.

4. Щодо притягнення до адміністративної відповідальності за окремі правопорушення, пов'язані з корупцією: інформаційний лист Вищого спеціалізованого суду України з розгляду цивільних і кримінальних справ від 22.05.2017 р. № 223-943/0/4-17. URL: https://ips.ligazakon.net/document/view/VRR00224?an=1&ed=2017_05_22

5. Судовий розгляд справ про правопорушення, пов'язані з корупцією : практ. посіб. / кол. авт.; за ред. доктора юрид. наук, проф. О. М. Костенка. Київ : Національна академія прокуратури України, 2018. С. 153–154.

6. Щодо застосування окремих положень Закону України «Про запобігання корупції» стосовно заходів фінансового контролю в умовах воєнного стану (подання декларації, повідомлення про суттєві зміни в майновому стані, повідомлення про відкриття валютного рахунка в установі банку-нерезидента, проведення перевірок) : роз'яснення НАЗК № 4 від 07.03.2022 р. URL: <https://nazk.gov.ua/uk/documents/roz-yasnennya-4-vid-07-03-2022>

КОРУПЦІЯ В СИСТЕМІ ОСВІТИ: ОСОБЛИВОСТІ ПРОТИДІЇ ТА ЗАПОБІГАННЯ ЇЇ ПРОЯВАМ

Тимчак В. В.

*кандидат юридичних наук, доцент,
доцент кафедри адміністративного, фінансового
та інформаційного права
ДВНЗ «Ужгородський національний університет»
м. Ужгород, Україна*

Отримання неправомірної вигоди – значуща та глобальна державотворча проблема України. Система освіти, в свою чергу, є індикатором політико-соціального розвитку держави : отже, корупційна проблематика потребує нормативно-регулятивного нівелювання.

Основним законодавчим базисом щодо моніторингу та детектування освітньо-корупційних проявів в Україні є Закон України «Про запобігання корупції» № 1700 – VII від 14.10.2014 р. Статтю 65-1 Закону, зокрема, встановлено презумпцію відповідальності посадовців